

1895. november.

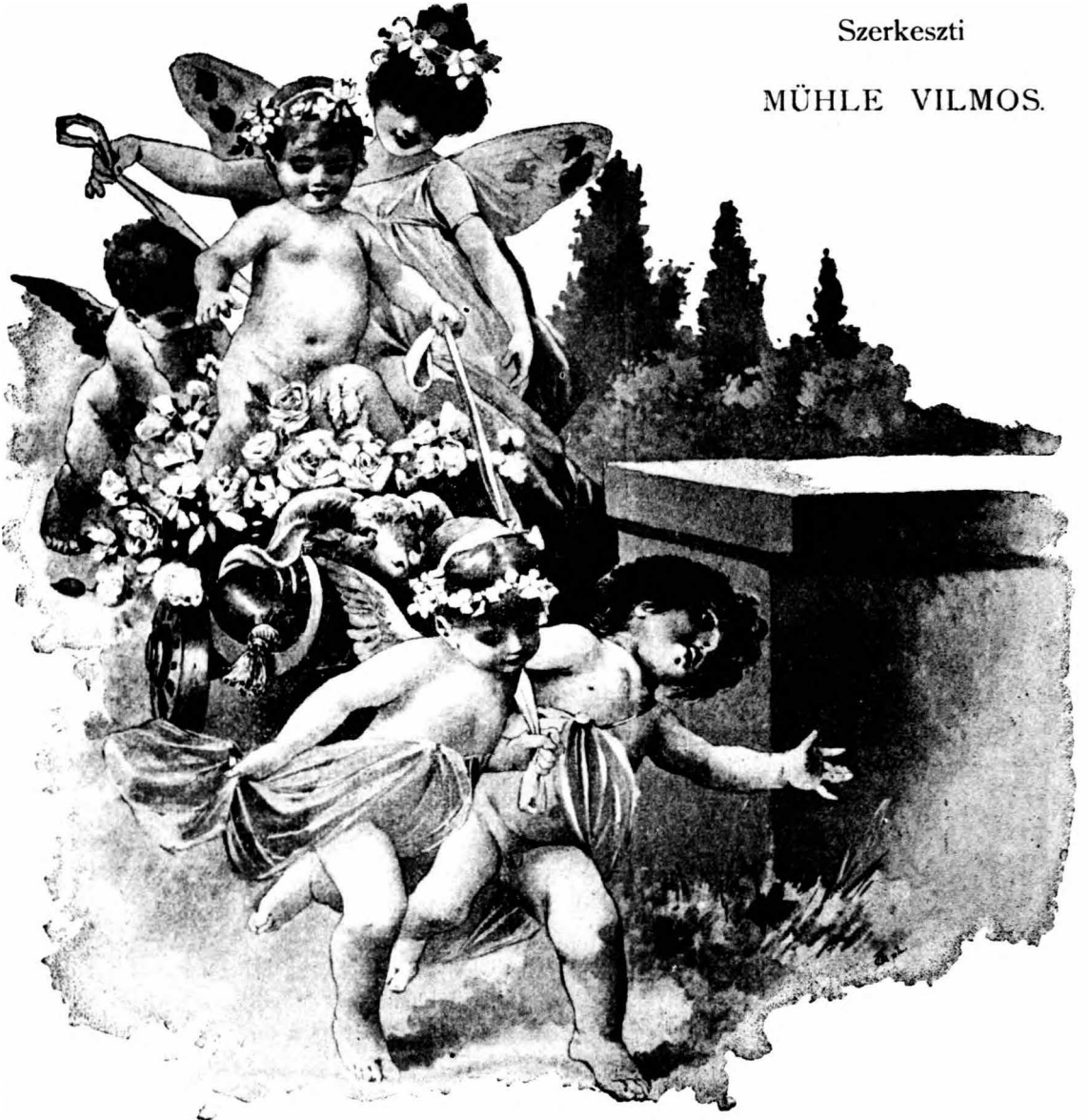
IX. évfolyam.

2. sz.

Rózsa-Ujság

Szerkeszti

MÜHLE VILMOS.

Évenként 6 füzet.

Egész évi előfizetési díj 2 frt.

Előfizetéseket elvállal a Rózsa-Ujság kiadóhivatala
Temesvárott.

TARTALOM-JEGYZÉK.

	Oldal		Oldal
Müller Ottó: Válasz a rózsaoajkérdeésben	17	Krauss Tivadar: Hidegen folyékony faviasz önkészítése 27	
Legujabb rózsák	19	W-y.: Havi munkálatok	27
W-y.: A rózsamoly	22	Mühle Árpád: Pierre Notting †	28
R. J.: Az arany rózsza	22		
W-y.: Műmellékletünk. — Rózsakép. — M. A.: Díszkert 23	23	Általános kertészet.	
G-dt.: A rózsák téli takarója	24		
Nicolas F.: Rózsák a lyoni kiállításon	24	Hannsz István: A kaktusz	29
Ketten testvérek: A rózsák áttelelése Luxembourgban . 26	26	A kertészet az 1896. millenniumi kiállításon	32

⇒ Gyümölcsfák ⇐

Alapítva 1850-ben.

Niemetz W. F.

faiskolája

Temesvárrott.

— — — — —

Illusztrált árjegyzékek kívánatra!

⇒ Ujdonságok ⇐

Díszfák

Tülevelű fák

Convallaria majalis grandiflora

Nagyvirágú, legtökéletesebb kerti gyöngyvirágok.

Pompás hajtatási csirák.

Legjobb ültetési idő novemberben.

10 drb 40 kr., 25 drb 80 kr., 100 drb 3 frt,
1000 drb 25 frt.

Bármely mennyiségben szállítható.

MÜHLE VILMOS

udvari szállító,
kertészeti telepe Temesvárrott.

1.

2.

3.

1. Jenny Lind.

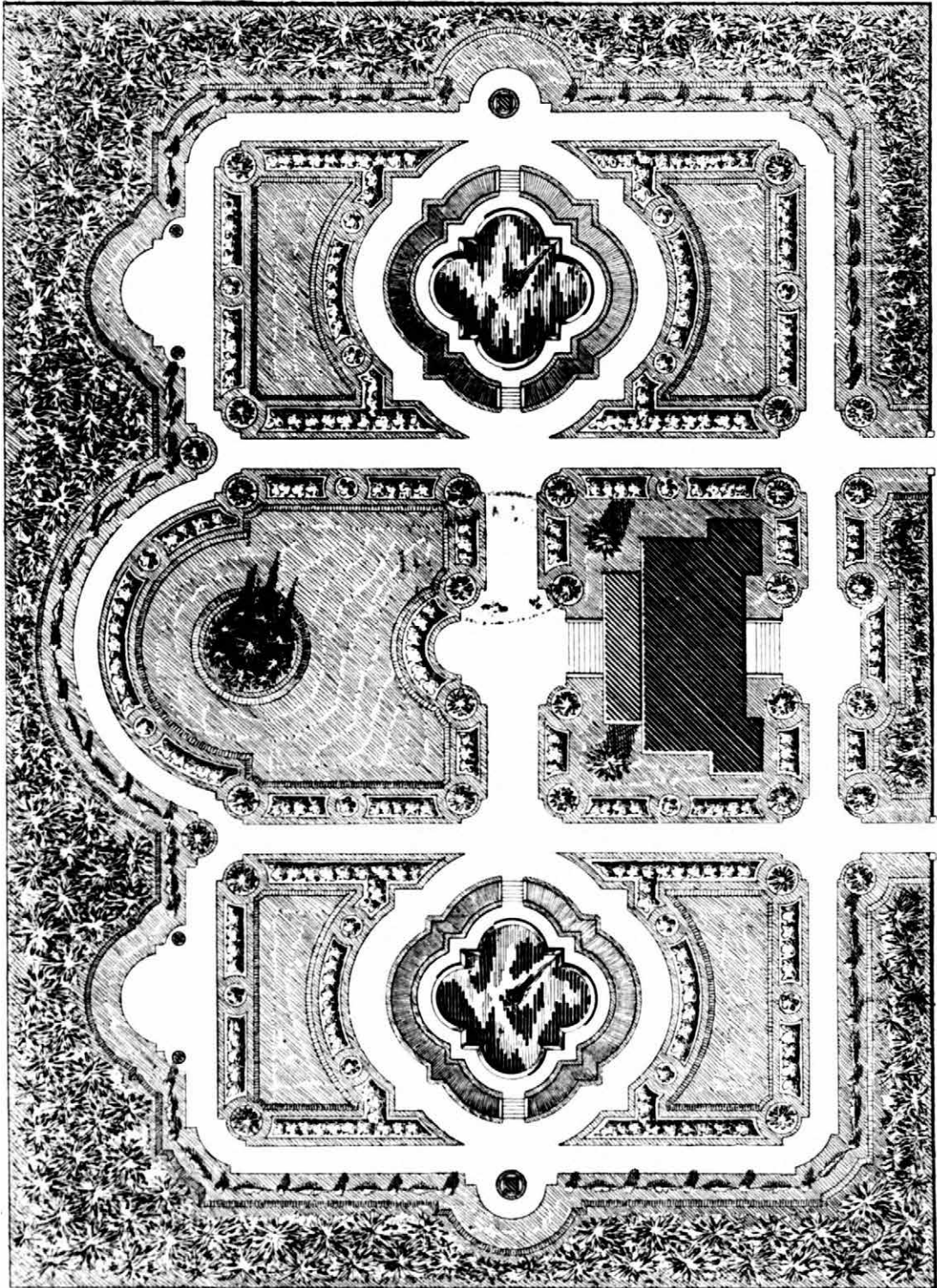
2. Souv. de François Deak.

3. Paul's Early Blush.

Kiadója: MÜHLE VILMOS, TEMESVÁR.

MÜHLE ÁRPÁD
TEMESVÁR

Bolász és Köblinger, Budapest.

Díszkert.

Kertészeti szakfolyóirat.

Rózsa-Ujság.

Lapkiadótulajdonos és szerkesztő:

MÜHLE VILMOS.

Minden számhoz színes műmelléklet van csatolva. — Utánnyomás csak a forrás megnevezésével és a támlap beküldése mellett engedtetik meg. — Kéziratok nem adatnak vissza. — Levélzések a Rózsa-Ujság kiadóhivatalához Temesvárra címzendők.

Válasz

azon ellenvetésekre, melyeket Betz C. rustschuki kertészeti tanár ezen folyóirat 1895. évi 3. füzetében „Rózsaolaj“ czímen közölt az ugyancsak jelen folyóirat 1894. évi 5. számában fenti cím alatt közzétett azon indítvány ellen, mely a rózsáknak Magyarországon rózsaoaj nyerése céljából leendő tenyésztését hozza javaslatba.

— Müller Ottó, fraini uradalmi kertész. —

Betz C. a következő okokból nem tartja ajánlatosnak Magyarországon a rózsaoaj előállítását:

1. Az olajrózsa tenyésztése nagy kárára volna a magyarországi nagybirtokosoknak.

2. A kertészek az olajrózsa tenyésztése által a saját tenyésztési ágaiktól hamis útra tereltetnének.

3. A rózsaoaj előállítása nem jövedelmező.

4. Kétséges, hogy a bolgár rózsatenyésztők gyárai által, melyekben modern s a tudomány legújabb vívmányainak megfelelő berendezések léteznek, fölülmulthatók legyenek.

5. Egy konstantinápolyi rózsaoaj kereskedő kijelentette, hogy a német rózsaoaj minőségre nézve

gyenge és csak úgy árusítható el, ha az a keleti rózsaoajjal vegyítettik.

6. Ha Magyarországon is állítanak elő rózsaoajat, úgy annak árának alább kell szállnia.

7. Magyarország talaja talán nem volna különösen alkalmas az olajrózsa tenyésztésre, mert aligha lesz olyan szűzies és káldús, mint a bolgároké és a magyar rózsaoaj valószínűleg annyira gyenge lesz, hogy keleti rózsaoajjal leendő vegyítés nélkül aligha lesz elárúsítható.

8. Gyümölcsfélék tenyésztése Magyarországra nézve jövedelmezőbb volna. —

Engem a felhozott indokok nem bírhatnak arra, hogy a kritikus úr nézeteit helyeseljem, a menyiben csak Bulgária (az ő második hazája) és a Kelet volna hivatva a rózsaoaj előállítására és hogy Bulgáriának rózsaoaj keresletét nem szabad csökkenteni, mert:

1. Nem tehetjük föl, hogy Magyarország nagybirtokosai a rózsaoaj nyerése céljából leendő rózsauitetés által kárt vallanak, mert hiszen kezdeményezésemre csak olyan nagybirtokosok fog-

nak a tett terére lépni, a kik a rózsaoaj előállítása iránt előszeretettel tanusitanak és a kiknek birtokán az olajrózsa tenyésztésre kívánatos föltételek megvannak. Ha az ambícióhoz és a kedvező talajviszonyokhoz még a tudomány és a találmányok felhasználása is csatlakozik, úgy kár-ról szó sem lehet. A ki gyakorlat nélküli, az nem csak az olajrózsa tenyésztésénél és a rózsaoaj előállításánál, hanem mindennél kárt fog vallani, a mihez csak fog.

2. Hogy a kertészek az olajrózsa tenyésztése által a saját tenyésztési ágaikról tévútra tereljenek, azt alig lehet belátni. A rózsatenyésztés tökéletesbbitése és értékesítése a kertészekre nézve nem tévút; nem is volna kívánatos, ha a világ összes kertészei csak gyümölcsfélék és konyhavetemények tenyésztésével foglalkoznának. A civilizáció haladása a kertésztől más tevékenységet is követel, mint folyvást csak a gyomor felé irányítottat.

3. Annak bizonyítására, hogy az olajrózsa tenyésztése és a rózsaoaj előállítása nem jövedelmező, Betz úr azt hozza fel, hogy egy német czég arra kérte őt, hogy szerezzen be az ő számára egy régi divatú bolgár lepároló készüléket, mert az éveken át folytatott kísérletezések azt eredményezték, hogy a modern fűszerelések és a német költségek mellett a rózsaoaj előállítása rosszul jövedelmez. — Betz úr ezután idéz a sofiai kereskedelmi lap 1894. évi 36. számából egy közleményt, „mely szerint a rózsaoaj kereskedés Kazanlikban egy ideig pangott, mert egy nagyobb rózsaoaj kereskedő lenyomta az árakat“. Azon czég, mely éveken át kísérletezett a nélkül, hogy eredményt ért volna el, semmi esetre sem járt el praktikusán és éppen olyan kevéssé alkalmas annak bizonyítására, hogy a rózsaoaj előállítása nem jövedelmező, mint a kereskedelmi lapok egyes közleményei, melyek itt-ott rossz tudósítások alapján helytelen adatokat közölnek, a melyek a tulajdonképeni viszonyoknak meg nem felelnek. És még ahhoz is, ha Kazanlikban a rózsaoaj kereskedés egy ideig azért szűnetelt, mert egy nagyobb vevő le akarta nyomni az árakat, úgy ebből még nem következik, hogy a kereskedés a többi világban is pangott. De az már megczáfolyhatatlan, hogy nem űznék a rózsaoaj kereskedést Keleten, ha az nem volna jövedelmező.

4. Hogy Keleten a rózsaoaját úgy nyerik-e, hogy a napot hívják segítségül, avagy úgy, amint azt Betz úr leírja, közömbös, de annyi bizonyos, hogy Keleten a rózsaoaj előállítására évszázadok óta használatban levő felette kezdetleges rendszere, (mely semmi esetre sem képez földerithetlen titkot) javításra szorul és hogy a rózsaoaját jobban ki lehetne zsákmányolni, hogy ha modern s a tudományoknak megfelelő készülékeket alkalmaz-

nók. Eleinte Magyarország nem fog rosszabbat előállítani, mint Bulgária, de a kezdet után rövid idő múlva már az aránylag magasabb műveltség is hozza majd gyümölcsét a rózsaoaj előállításában is.

5. Amit a rózsaoaj kereskedők mondanak, nem veendő mindig komolyan. Általában soha sem fogják azt feldicsérni, amit megvenni óhajtanak, de igenis ócsárolnak mindent, a mi jövedelmeik csökkentésére okokat szolgáltatnának. A német rózsaoajipar a konstantinápolyi olajkereskedőkre nézve annál kellemetlenebb, minél nagyobb mennyiségben állítatik elő, mert megszorítja elárúrási körüket. Ezért néhány rózsaoaj kereskedő kísérletezik a német rózsaoaját hitelétől megfosztani. Ez pedig egészen hiábavaló törekvés, mert az eddig előállított német rózsaoaj sok tudományos tekintély és szakférfiu állítása szerint kifogástalan minőségű és a német rózsaoaját tisztán meghamisítanók, ha azt vegyitenők. De különben is a keleti rózsaoaj jó hirneve érdekében kívánatos volna, hogyha azt nem kevernék olyan sokat. Névleg pedig a rózsaoajnak a Kelet minden zugában ismert török geranium-savval, továbbá rózsafa olajjal, vallarattal, sántálfa olajjal stb. történő vegyítése, illetve meghamisítása fosztja meg a keleti rózsaoaját jó hirnevétől.

6. Hamis következtetés azt állítani, hogy a rózsaoaj ára alá fog szállani, ha Magyarországon is készítenek rózsaoaját. Ha a föld kerekéségén megannyi bort termelnének is, úgy azon nemes borok, melyeknek valódiságáról meg vagyunk győződve, mindig meg fogják tartani az árukat. A valódi tokaji bor ára azon vidékeken, melyeken különben mérsékelt fajta terem, jó bortermés által nem befolyásolható. Csak a rossz árunak árt a konkurrenzia, de a jónak nem és azon borért, mely egy grófi birtok pinczéből származik s melyről meg vagyunk győződve, hogy nincsen meghamisítva, sokszor szívesen fizetünk kétszer annyit is, mint a mennyit megér. Ugyanezen viszonyok fognak érvényesülni akkor, ha a rózsaoaj tömegesen gyártatik. Valódi, hamisítottan rózsaoaj meg fogja tartani az árát, sőt azt föl is fogja emelni, míg a meghamisított rózsaoajért nem fognak különként 600—1000 márkát fizetni.

7. Délmagyarország például a légvonal tekintetében annyira van Kazanliktól, mint a minő viszonyban fekszik a déli Spanyolország a közép Spanyolországtól. Az a feletti aggodás tehát, hogy Magyarország Kazanlikhoz viszonyítva nagyon északi éghajlattal bír, teljesen alaptalan. Magyarországon sok bor a legmelegebb dél borainak jellegével bír. Magyarországon a legdélibb éghajlatban otthonos növények közül is sok kiválóan tenyészik. A magyar talajnak káli tartalmára tulajdonképen

nem kellene szót vesztegetni; a hol a dohány olyan kitűnő minőségben terem, mint Magyarországon, ott a talaj káli-dús. A ki ezt nem hiszi, az vegyen szemügy alá egy, a növények káli-tartalmát összehasonlító munkát. Magyarország talaját „szűziesnek” is mondhatjuk, mert az a rózsatenyésztésre nézve bizonyára szűziesebb, mint a Kelet bármely földterülete, a hol már évszázadok óta foglalkoznak a rózsatenyésztéssel és a hol az egyoldalúan kihasznált föld egykor talán éppen olyan meddővé válhat, mint azt azon szőlőknel tapasztalhatjuk, melyek nagyon öregek. Évszázados tenyésztések időnkint korcsosulnak. Az olajrózsa tenyésztés és rózsaoaj készítés Magyarországon biztos sikerrel járna, mert a tetemesen magasabb fekvésű Németországban is termelik az olajrózsát és a legfinomabb rózsaoajokat állítják elő. Amint az állítólag nagyon gyenge német rózsaoajnak keleti rózsaoajjal és geraniummal való vegyítése lehetetlen, úgy annak idején nem lesz tanácsos a magyar rózsaoajnak a rózsaoaj surrogatumaival való elpancsolása, mert szaglási szervezeteink azon termékek illatát, melyeket mint valódi keleti rózsaoajokat hoznak áruba, a gyengéden és kedvesen illatozó német rózsaoajhoz hasonlítva felette szembeötlenek és elütőnek találják. A tovahaladó civilizáció szaglási szervezetünkre is befolyást gyakorolt. A Keleten gyakran tartják még azt is nagyon kellemes illatúnak, a mi nekünk kiállhatatlan szagúnak tűnik fel.

8. Azon tanács, hogy Magyarországon inkább konyhanövényeket és gyümölcsöket tenyészessenek, hasonló azon szocialista mondásához, a ki azt mondta: „Nekünk nem kellene költők, hanem hentesek!” A költők legyenek hentesek és Magyarországon csak konyhanövények tenyésztésével foglalkozzanak! — Hát az a szép, nagy Magyarföld annyira hátramaradt ország, hogy azt fel kell arra hívni, hogy az élelmiszerek előállítását ne hanyagolja el? Nem hiszem! Magyarországon az egész világon mint egy haladó állam ismeretes, mely az élelmiszerek gyártására nézve nagyszerű eredményeket ért el és így, mivel a hasznosnak eleget tett, most már néhány szükségletnek is feleljen meg, melyek az emberiség finomabb és izléesesebb élvezeteinek is megfelelnek. Ezzel nem vélem esetleg a rovarpor nagyban előállítását, avagy a hagymák tömeges tenyésztését, hanem az olajrózsák tenyésztését, mely utóbbi valamely úri birtok közvetlen közelében egy pompásabb telket, jobb staffagét képeznek, mint amint azt Betz úr gondolja, a tömegesen nevelendő szamóczacserjék. Ha a kedvesen rendezett rózsabokrokban nincsenek is egészen kinyílt virágok, még akkor is pompásan néznek ki. Teljesen kielégítő, ha ilyen ültetvény birtokosa a rózsaoaj előállítását eszközölő munkálkodások idejében az ültetvény közepén

emelkedő s kastélyszerű homlokzattal bíró gyár egyik lakóosztályra berendezett oldalépítményében kora reggel és késő este a kinyílt rózsákban és azok pompás illatában gyönyörködhetik, hogy azt — jelmondatom szerint: a hasznost a kellemessel összekötni — pompás tartózkodási helylyé változtassa. Betz úrnak legtöbb más állításai is megezőfolthatók volnának, de úgy vélem, hogy több mint elegendő módon beigazoltam, hogy mennyire igazságtalan Betz úr kritikája cikkemmel szemben. Bizonyára ő maga sem hisz el mindent, a mit irt, és csak azért tett kísérletet, annak bebizonyítására, hogy a fehér — fekete, mert ez által második hazája népét egy félreértett veszélytől vélte megmenteni; ez bár helyeslendő indok, de azon út, melyre Betz úr tért, tévút, mert csak az egyenes, a nyílt út vezet mielőbb a célhoz és az igazság végre mindent előmozdít: úgy Bulgárián belül, mint azon kívül. — Ez utolsó szavam ezen ügyben.

Legujabb rózsák.

François Coppé. R. hybrida bifera. (Ledéchaux Villeceresnes, Seine et Oise.) Erőteljes bokor, délczeleg hajtásokkal, sötétzöld, középhosszú 3—5 nyeles és rendetlenül csipkézett lombozattal. A virág középnagyságú, telt, jól alakult, pompásan nyíló, rikitő karmazsin-piros és bársonyos szürkés-vörössel vegyített színű; a szírom hátoldalán sötétebb. A bimbók hosszúkásak és szépen alakultak. A színe ragyogó s a növény igen jó, többször virágzó.

Souvenir du Bertrand Guinoisseau. R. hybrida bifera. (Chedane Guinoisseau, Angers.) A bokor erőteljes, lombzata sötétzöld, számos sárgás tövissel; virága nagy, igen telt, biborvörös karmazsinval átfutva; nagyon illatos és dúsán virágzó.

Madame Verrier Cachet. R. hybrida bifera. (Chedane Guinoisseau.) A bokor nagyon erőteljes,

zöld ágakkal, igen nagy ötujjas világoszöld levelekkel. Tövisei pirosak, virágai igen nagyok, jól teltek, gömbalakuak. Színezete üde, rózsaszínű czinoberpiros és palaszínű árnyalattal; igen illatos.

Mademoiselle Marie Thérèse de la Devansaye. R. borbonica. (Chedane Guinoisseau.) A bokor erőteljes, nagyon gazdagon virágzó, dús ágazattal, lombozata világoszöld, virága nagy, telt, szépen alkotott, tisztafehér; bimbója hosszan kinyújtott, felette illatos. Ezen faj a virágkötésre és virágzedésre felette ajánlható, nagyon könnyen hajt és tartásra valamint virágzási képességére nézve a Souvenir de la Malmaisonra emlékeztet.

✓ **Chedane Guinoisseau.** Többször virágzó rugosa. (Chedane Guinoisseau.) A bokor felette erőteljes, lombozata zöld, fényes, kilenczszárú; a virágok igen nagyok, kiválóan teltek, rózsaszínűek, fürtökben jelennek meg és gazdagon virágznak. Elsőrendű növény; színezete egészen új.

✓ **Iréne Watts.** R. bengalensis. (Pierre Guillot, Lyon-Monplaisir, Rhône.) A bokor erőteljes, nagyon dús virágzatú; hajtása számtalan, tüskés; lombozata zöld biborral; bimbója hosszúkás, lenszínű fehéres; virága nagy, telt, szép alakú, lenfehéres rózsaszín, és chinarózsaszín közt változó. Madame L. Messing-től származott. Igen szép.

✓ **Souvenir de Catherine Guillot.** R. indica odorata. (Pierre Guillot.) A bokor erőteljes, igen gazdagon virágzó, ágai és levelei gyengéd biborszínűek, bimbója hosszúkás, kapuczinerpiros karminnal vegyítve a hegyen. A virág szép alakú, telt, nagy, kapuczinerpiros és karmin-indiaipiros közt narancs-sárga alapon változó.

✓ **Souvenir d'Auguste Métral.** R. indica odorata hybrida. (Pierre Guillot.) A bokor erőteljes, igen gazdagon virágzó, tömördek zömök hajtással, a bimbók karmazsinpirosak. A virág nagy, telt, igen szépen alakult, s biborvörösről a karmazsinpirosba átmenő, illatos és igen szép.

* * *

Trieri kúszórózsák Lambert Pétertől.

✓ **Aglia.** (Polyantha sarmentosa ♀ × Rêve d'or ♂). Egyszervirágzó kúszórózsza. Egy évben 3–4 méteres hajtásokat hoz létre, nagyon erőteljes növesű, igen szépen fényesen, világoszölden lombozva, kevés, könnyenhajlott tüskékkel. A virágok hatalmas, nagy, telt, piramisalakú csokrokban jelennek meg, hasonlóan, mint Turner-féle Crimson Rambler, 50–150 egyes virágokkal. Színe világos zöldes-sárga (sötétebb mint a Coquette de Lyon) később valamivel sápadtabb, meglehetősen telt, nagyságra nézve mint a Gloire des Polyantha és szép, csészealakú. Finom, egészen különös, erőteljes tea-

szerű illattal, mely a virágsomókból tör elő. Ezen fajtát „Sárga Rambler“-nek lehetne nevezni.

✓ **Euphrosina.** (Polyantha sarmentosa ♀ × Mignonete ♂). Ez egészen azon tulajdonságokkal bír, mint az előbbi; növése, virágbősége és szilárdsága egészen azonos. A virágok színe tiszta rózsaszín, a félig nyílt bimbó világos kármin, részint teljesen, részint félig telt. A számos sárga porzók a virágnak még egészen különös bájt kölcsönöznek.

✓ **Thalia.** (Polyantha sarmentosa ♀ × Paquerette ♂). A két előbbihez hasonló, csak színe tisztafehér és a virágsomók még nagyobbak. Mind a három fajta mint kúszórózsza, eszloprózsza stb. Turner-féle Crimson Ramblerrel nagyszerű hatást ér el.

Lambert Péter: A három grácia: Aglia, Euphrosina, Thalia név alatt adok át 1896. évi márczius hónaptól kezdve három bájost, felette kemény, roppant erősen futó kúszórózsát. Ezek a „Rosa polyantha sarmentosa Siebold“ japán rózsának az egyszerűen nyíló Polyanthával (P. simplex) való megtermékenyítéséből jöttek létre. Minden kertész ismeri e két növényt; virágbőségük és a zord, éjszakai tél iránti ellenállási képességük is ismeretes, valamint a felette erős hajtásuk is. Leszármazottjaik ugyanezen tulajdonságokkal bírnak; minthogy ezen három faj növesükre, virágsomó alkotásukra és virágbőségükre nézve úgyszólván összetartoznak és csak színre nézve különböznek, azért adtam nekik a „Három grácia“ nevét. Remélem, hogy ezen az Elsassból (Bischweiler) származó s a kereskedelemnek jövő márczius hónapban átadandó fajok nemsokára díszíteni fogják a rózsabarátok erkélyeit és verandáit. Ezen fajták tulajdonjogát megszereztem tenyésztőjüktől, Schmidt úrtól és a saját rózsakolomban két éven át vizsgáltam meg és felette ajánlhatom őket.

* * *

✓ **Antoine Rivoire.** R. ind. odor. hybrida (J. Pernet Ducher, Montplaisir — Lyon). A bokor erőteljes, lombozata világoszöld; virága nagy, jól telt kamélia alakú, igen világos hússzínű-rózsapiros sárga alapon, tűszínű kárminnal árnyékolva és kerítve. — Igen gazdagon virágzó, erőteljes, változék; a Docteur Grill × Lady Mary Fitzwilliamból származott. (I. díj az 1894. évi lyoni világkiállításon és vermailérem az 1895. évi lyoni kertészeti kiállításon.)

✓ **Beauté Lyonnaise.** R. ind. odor. hybrida (J. Pernet Ducher). A bokor erőteljes, feszes hajtásokkal, szép lombozattal, igen nagy virágokkal, melyek csomókban jelennek meg és nagyon teltek. Színe fehér, igen világossárga alapon.

Ezen termés a Baronne Rothschild-féle rózsák egyik közzé nem tett faja, melytől a tartását örökölte; nagyon gazdagon virágozik és különösen említésre méltó az első virágzás, a mely időben virágai nagyon szépek. (Vermailérem az 1895. évi lyoni kertészeti kiállításon).

Mademoiselle Alice Furon. R. ind. odor. hybrida (J. Pernet Ducher). A bokor erőteljes, kemény hajtásokkal és széles, sötétzöld lombozattal. Virága nagy, kerek, telt, sárgásfehér a Gloire Lyonnaisere emlékeztető. — Nagyon dúsan virágzó változat, tartása mint a Lady Mary Fitzwilliamé, de erőteljesebb növéssű. A Lady Mary Fitzwilliam és a Mme Chédanne Guinoisseau keresztezéséből származott. (Első díj a lyoni 1894. évi vilákiállításon).

Mademoiselle Hélène Cambier. R. ind. odor. hybrida (J. Pernet Ducher). A bokor igen erőteljes, feszes hajtásokkal; lombozata bronzzöldes. Virága közepes vagy nagy, igen telt, hússzínű len-, vagy rézrózsaszinben, gyakran aurórával gyengéden árnyalva, a mi a teljes nyílás alkalmával eltűnik. Egy közzé nem tett rózsából származik.

*

Fenti J. Pernet Ducher-féle változatok az 1895. évi bordeauxi vilákiállításon a legnagyobb kitüntetéssel: a diszoklevéllel lettek ellátva.

* * *

Mademoiselle Lucie Jolicoeur. R. indica odorata. (Soupert et Notting Luxembourg.) A bokor erőteljes, virága nagy, telt, szépen alakult, fehéres rózsaszínű, igen gyengéd csikos élénk rózsaszínű, alapon, a közepén kárminpiros, mint a Cathérine Mermet. — Comtesse Caserta × Lady Mary Fitzwilliam.

Auguste Comte. R. indica odorata. (Soupert & Notting.) A bokor igen erőteljes, virága nagy, pompás alakú (a „Maman Cochet“-hez hasonló), rózsaszínű, a szélső szirmok kárminpirosak szélesebb, sötétebb szegélyvel, a közép okkerhússzínű piros. A félig nyílt bimbók rendkívül szépek és hosszantartóak. Igen gazdagon virágozik. Szép nyese virág. — Marie van Houtte × Madame Lombard.

✓ **Comtesse Lily Kinsky.** R. indica odorata. (Soupert & Notting.) A bokor igen erőteljes, virága nagy, telt, szép alakú, gyöngyházfehér sárga árnyalattal, a közép könnyed okker-sárga, néhol hússzínűvel vegyítve. — Marie van Houtte × Victor Guillot.

✓ **Léon de Bruyn.** R. indica odorata. (Soupert & Notting.) A bokor csokros mint a „Perle de Lyon“, virága nagy, telt, centifoliafajta; szélső szirmai szélesek, könnyed szénasárgák. Igen gazdagon virágzó. — Maréchal Robert × Rubens.

✓ **Comtesse Bardi.** R. indica odorata. (Soupert & Notting.) A bokor erőteljes, virága nagy, telt, a szirmok szélesek és szép alakúak, bőrsárgák gyenge pirosas fényvel. A közép korallpiros arany reflexekkel. A virágok néha sötétsárgák pirosas fényvel. Illata mint a rezedáé. — Rêve d'or × Madame Lombard.

✓ **Graf Fritz Metternich.** R. hybrida bifera. (Soupert & Notting.) A bokor erőteljes, a virág nagy, telt, barnapiros bársonyosan sötétítve, közepén eleven biborvörös. — Sultan of Sanzibar × Thomas Mills.

✓ **Princesse Marie Adelaïde, (de Luxembourg).** R. polyantha. (Soupert & Notting.) A bokor csokros és alacsony, virága kicsiny, nagyon telt, pompás elefántcsontszínű fehér, világos rózsaszínnel átvonva, közepe fénylő rózsaszín. Igen illatos. Mignonetteből származik.

✓ **Venus.** R. hybrida bifera. (J. C. Schmidt, Erfurt.) Virága nagy, bársonyos biborszínű, szépen alkotva, jól telt, illatos; egyenkint vagy kettesével jelenik feszes nyélen a lombzat fölött szabadon. A fa kevés tövissel fűdött, a lombzat sötétzöld. A Général Jacqueminot magjából származik.

✓ **Kleiner Liebling.** R. polyantha. (J. C. Schmidt.) Egyike a leggazdagabban virágzó, apró virágú rózsáknak. A félig telt virágok csomókban jelennek meg, melyeken 100 virág is van egy csomóban és bimbózó állapotban a „Cécile Brunner“-hez hasonlítanak. A színe fénylő karmazsinpiros, halványpirosba átmenő. Polyantha grandiflora × Felleberg.

Madame Corvasier. R. indica odorata. (Lévêque & Fils, Jvry-sur-Seine, près Paris.) A bokor erőteljes, a szép lombzat acélzöld, virága nagy, telt, gömbalakú, fénylő, rézsárga.

Madame Henry Graire. R. indica odorata. (Lévêque & Fils.) A bokor erőteljes, levelei nagyon szépek, szélesek, sötétzöldek. A virág szép színezetű, chamoissárga, pirosan árnyékolva és világos kármin, a közepén olykor hajszinhez hasonlóan sötétítve.

Mademoiselle Marie Louise Oger. R. indica odorata. (Lévêque & Fils.) A bokor erőteljes, virága igen nagy, a szép lombzata sötétzöld. Színe tejfehér, igen könnyed-sárgásan árnyékolva. Nagyon szép.

✓ **Comtesse de Ganay.** R. bifera. (Lévêque & Fils.) A bokor nagyon erőteljes, szép, sötétzöld lombzatú, széles levelekkel; virága nagy, gömbalakú, nagyon rendesen alkotott karmazsinpiros, bibor és karminvörössel sötétítve. Szép változat.

✓ **Comtesse de Mercy d'Argenteau.** R. hybrida bifera. (Lévêque & Fils.) A bokor nagyon erőteljes, lombzata igen széles, sötétzöld; virága nagy, szép

alakú, pompás piros kék és sötét violaszinnel árnyékolva s világos karmazsinpirossal fényesítve.

Robert Lebaudy. R. hybrida bifera. (Lévêque & Fils.) A bokor nagyon erőteljes, lombozata széles, fénylő zöld. Virága nagy, szép alkotású, cinoberpáros, biborszinnel átszőve és barnával árnyékolva. Igen szép és kiváló változat.

Belle Vichysoise. R. polyantha Remontant. (Lévêque & Fils.) A bokor nagyon erőteljes, lombozata szép, érczöld. Virágai fürtös vagy bugás alakban egy csomóban 20—30-ával, kicsiny vagy közép nagyságú, piros, fehér vagy világos rózsaszínű; mindkettő egyszermind egy bugában van képviselve.

A rózsamoly.

— W-y. —

Ezen parányi kis rovar barna moly, melynek apró hátsó szárnyai sallangósak, miért is gyakran rózsatollmolynek is nevezik. A rózsákra nézve nagy ellenség, mert már kora tavasszal vándorol a rózsáigokról ide s tova és kirágja a még alvó szemet, mi által a kihajtás lehetetlenné válik vagy legalább is tökéletlen lesz. Ha valahogy befészkelheti magát a rózsatenyésztőkbe, akkor a dús hajtásnak vége van.

Némely vidéken nagy tömegben jelentkezik a kertekben és ősszel valamint a télen is sokszor százával ül mélyen az ágak között. Csak úgy lehet tőlük megszabadulni, ha fészküket kikutatjuk és megsemmisítjük, a mit leginkább késő ősszel vagy kora tavasszal kell tennünk.

A rózsamoly $3\frac{1}{2}$ mm. hosszú és 12 mm. szárnybőségű lepke.

Gyengéd teste sárgásbarna vagy hamuszínű szürke. Feltünők a testhosszal bíró hajszálnyi, sötét és gyűrűs tapintó szervei. Pihenés közben az elő- és hátsószárnyak mint valami takaró lógnak a test körül. Májusban és június elején le szokta a nőstény a tojásait az ágakon levő szemekre rakni. A tojásokból mintegy négy hét múlva világosbarna, 14-lábú hernyók lépnek ki, melyek fejük fekete. Ezen felette apró állatocskák rögtön hozzálátnak a héj és a levelek lerágásához, a mi azonban nem nagyon jelentékeny, mert többnyire a legerőteljesebb hajtásokon tanyáznak s ezekben nem tehetnek beszámítás alá eső nagy kárt. Veszélyes voltak — a mint már említettük — csak kora tavasszal észlelhető, a midőn a rózsaszemeket kirágják még akkor is, ha ezek még se mozdultak.

Az arany rózsza.

— R. J. —

A belga királynének legutóbb adományozott arany rózsát illetőleg alábbiak ezen kincse vonatkozólag nem minden érdeknélküliek:

Ezen misztikus és érdekes rózsza története kevésbé ismeretes. Visszavezet az rég elmúlt időkre.

Eredetileg nem volt nőknek szánva, hanem Róma prefektusainak. Gróf Angers Foulque volt az első idegen, a ki ezzel II. Urbán pápa által ajándékozott meg.

A második francia, a kinek birtokába jutott, VII. Lajos volt, a kit innen „le Fleuri“-nek neveztek. Ezen időtől fogva az arany rózsza elveszté azon rendeltetését, hogy kizárólag csak Szent Péter trónusának hű barátjai tiszteletül szolgáljon.

Érdekes, hogy Szent Lajos az arany rózsát csak akkor kapta meg, midőn a toulousi gróf és nápolyi Johanna (a kik már megkapták) „szentté“ nyilvánították.

Az 1391. év végével azok száma, a kiknek birtokában az arany rózsza volt, elérte a 300-at, részint uralkodók, részint pedig magas állású egyének.

Az arany rózsákkal megajándékozottak közt feltűnő a Paleologue Tamás név, mely az angol egyház ünnepélyes bevonulásával együtt esik. Paleologue Tamás, Dracoses Konstantin utolsó konstantinápolyi császár fivére, nagyatya volt azon kiegyezés összehívójának, mely Franciaországban a szellemi és a világi lét körüli harcznak véget vetett. Tőle származnak a korzikai Bonaparték. 1471-ben apósa, Borsa, esti fejedelem, ugyanezen kitüntetésben részesült.

1485-ben Franciaország Dauphinja nyerte el; 1494-ban a „katholikus“ Izabella királyné; 1524-ben VIII. Henrik angol király, a kit később nem lehetett visszatartani az elzülléstől.

A kevésbbé szent Medici Katalin az arany rózsát 1548-ban kapta meg és pedig fiára, Henrik lengyel királyra való tekintettel.

Magyarország királynéja, Mária Terézia 1739-ben kapta meg az arany rózsát, leánya, Karolin nápolyi királyné és Mária Antonia nővére pedig 1791-ben. Ferdinand főherczeg, Mailand nagykormányzója volt az utolsó férfi, a ki megkapta (1780). Ezen időtől kezdve kizárólag nők kitüntetésére szolgál. Utóbbi időben Carnot asszonyságnak is megkináltatott, a ki azonban azt válaszolta, hogy sajnos, de politikai tekintetéből kénytelen volna annak elfogadásától eltekinteni.

Ez nagy vonásokban egy kis része azon emlékeknek, melyek az arany rózsza, ezen régi egyházi kitüntetés köré fűződtek.

Műmellékleink.

Rózsakép.

— w—y. —

„Les extrêmes se touchent“ mondja Geschwind erdőmester úr, a mi magyar rózsanesztorunk, a kit Gillemot úr „Németországba megy bepanaszolni.“ Geschwind úr ugyanis a kölcsönös ellentétek közé sorolja mindkét fél szeretetét a rózsra iránt, mely mind a két urat más-más irány felé vezeti, az egyik előtt a legképzeltlenebb színeket különösen vonzóvá téve, a másiknak pedig (szent Hubertus, könyörülj rajtunk még egyszer) az „őzsárgát“ és a „zergeszíneket“ rója föl a rózsákban.

Nos, pöröljenek csak tovább, uraim, (ha egyikök a vitát Németországba is teszi át és német rózsapokokban vitatja azt, a mi a magyar „Rózsa-Ujság“ban állittatik), nyilatkozataikkal mégis csak a nemzetközi, semmi helyhez sem kötött ügynek tesznek szolgálatot, a mennyiben saját tapasztalataiknak és tulajdon izlésbeli nézeteiknek adnak kifejezést és az egyik oldalról feldicsért előnyök hátrányait akarják kimutatni.

Úgy ön, Geschwind úr, mint ön, Gillemot úr, csak a rózsra iránti szeretetben vetélykednek és vitájuk hasonló a wartburgi énekesek versenyéhez. Mindketten, szeretik önök a dalt, pardon! a rózsákat, és azután önöknek a wartburgi dalosok fölött azon előnyük van, hogy mindkettőjüknek kegyesen mosolyog a (rózsza) királyné. Tehát versenyezzenek csak bátran, (de tegyék ezt közös földön) és hadd lássuk, vajjon adnak-e közösen igazat egy harmadiknak, ha ez a harmadik azt állítja, hogy a mai műmellékletünk rózsái elsőrendű rózsák, és hogy ezen virágok szépségének csodálása által egy rózsabarát sem mehet tévúton.

Természetes, hogy a két úr előtt nem ismeretlenek az alábbi rózsák; de tudvalevőleg a magyar „Rózsa-Ujság“ minden rózsabarátnak szolgál egyaránt és az osztrák-magyar birodalom számtalan rózsabarátai közül bizonyára még soknak nem volt alkalma a mai képünkben hozott rózsákat saját szemléleteik által megismerni és becsülni.

1. Jenny Lind. Rosa centifolia muscosa. Egyike a legszebb moharózsáknak, mely virágzó képességénél fogva tűnik ki. Pompás bimbói rendkívül nagyon mohosak és a szirmok gyengédpiros színezete valamint a selyemszerűen zöldes és barnapiros moha által gyönyörű színellentétet nyújtanak. Nyílás alkalmával a rózsák pirosak és meglehetősen teltek. Mint minden moharózsza úgy

ez is csak kevés takarót kíván télen és néhol mint egészen fagyszilárd jeleztetik.

2. Souvenir de François Deák. R. indica odorata. (Perotti, 1893.) A virág alakjára nézve a Maréchal Nielhez hasonló, minthogy csak rövid, nyomott növésű, de rendkívüli virágzási képességgel bír. Tiszta fehér, a központban krém-színű és a Bougère-től származó, a melylyel lombozatra nézve megegyezik. Szabadban igen jól tenyészthető és teljes joggal nevezhetjük elsőrendű rózsának.

3. Paul's Early Blush. R. hybrida bifera. (G. Paul, 1894.) Már folyóiratunk mult évfolyamában elsőrendű jövendőbeli rózsának jeleztük, és a ki még nem látta magánál virágban, az bizonyára igazat ad nekünk a képbeli bemutatás alkalmával. Vastag hajtásokon pihenve, az erőteljesen fejlődő bokor felett szabadon emelkednek ki a virágóriások (egy különösen jól kifejlesztett növényen 16 cm. átmérőjűt találtunk) gyengéd rózsaszínben, mely a közepe felé élénkebb színváltozást vesz föl. Mi a legkiválóbb többszörvirágzó rózsák egyikének tartjuk, mely úgy a virágot illetőleg, mint a növés és lombozatra nézve tökéletesen megfelelő.

(Idei rózsaképeink sorozata különben olvasóink részére még több ilyen tökéletes fajt fog bemutatni.)

*

Díszkert.

— m. á. —

A tervezet alapjául szolgáló pontok a következők:

Villa a város közelében, vagy egy nagyváros villaútjában fekvő.

A villa francia stylben épült, lépcsőfeljárattal és a kert felőli oldalán tág erkélyzettel. A kerti telep rendes renaissance stylben van rendezve; a villa egészen zöldben áll.

Folyton rövidre tartott gyepterületek rendszeresen zárják körül. Az erkélyzet mindkét oldalán egy-egy szép példányu Abies Normanniana áll. A gyepterületek egyenletes csoportokkal vannak körülveve. A körteteket egy-egy szép Dracaena vagy nagy Yucca díszíti, melyek szép levélnövény kerítéssel vannak körülveve.

A hosszúkás csoportok gazdagon virágzó nyári virágokból állnak (Phlox, verbenák vagy havi-rózsák is) aránylagos változatban. Az erkélyzet a gyepterületekre nyújt kilátást; a szegélyek egymásbaöltő rabattákkal vannak beültetve és pedig vagy alacsony, gazdagon virágzó rózsákkal, (alkalmasak volnának a Malmaison, Hermosa, Clotilde Soupert, Red Pet és efajták), vagy nyárvirágokkal: Pelargonium, Heliotrop, Lantánák, Plumbago stb.

A földszinti terület a csoportokhoz képest 30 cm-rel mélyebben fekszik és egy csoport szép coniferákat tartalmaz.

A villától jobbra és balra két szökőkút áll, melyekben szép vizinövények tenyésznek és vidám aranyhalak játszanak.

A szökőkutakhoz 50 $\frac{1}{m}$ hajlású lépcsőkön jutunk.

A földszinti területek, melyek a kutak mindkét oldalán kiterjednek, rövid fűből állnak; a középső terület mélyebben fekszik. A csoportokat — amint már említettük — különböző nyári virágokkal lehet beültetni.

A végút rózsakorona fácskákkal van beültetve, melyek kúszórózsák által vannak összekötve.

A kerítést koniferák zárják be és tartják a hivatlan betekintést távol.

A rózsák téli takarója.

— G-dt. Stockholm. —

Gyakran azt találtam, hogy még tapasztalt rózsabarátoknak is sok rózsája pusztul el a tél folyamán. Nálam azonban (itt Svédországban a 60. szélességi fokon) minden rózsza, még a tea- és a noisetterózsza is sértetlenül marad. — Mielőtt még az ős esős időszaka beáll, rózsáimat gondosan be szoktam fűdni ládákkal, vödörrel, dongákkal stb., azzal, a mi éppen kezeim közé jön. A rózsák ez által szárazon maradnak s növényi folyamukat befejezhetik, annál is inkább, mert száraz időben szellőztetni szoktam. — Amint a szigorú tél beáll, rózsaházaimat (!) ezen kívül még mindennemű takaró anyaggal fűdöm be s e célra felhasználok mindent, amit csak kéznél találok, u. m. lombot, szénát, szalmát, földet stb., nedveset vagy szárazat, az egészen mindegy; egy cseppet sem kell válogatnunk.

Tavaszzal élvezet szemlélni, hogy a rózsák milyen üdén és kellemesen aludták át a kis kamrákban téli álmukat. És minő egyszerű ezen betakarási mód, mely mellett a szellőzést és az ismét befűdést is könnyen lehet eszközölni.

A ki bizonyos gyöngéd rózsákat nagyon szeret, az kisértse meg egyszer takarási módomat, mely sem nem drága, sem pedig fáradságos.

Rózsák a lyoni kiállításon.

— Nicolas F. —

Az 1894. évi nemzetközi kiállítás után, melyben a kertészetnek előkelő szerepe jutott, ugyancsak merészség volt a következő év folyamán Lyonban egy általános kertészeti jelleggel bíró kiállítás rendezése.

Az „Association horticole lyonnaise“-nek meg volt az a bátorsága, hogy szeptember hó 12.-től 16.-ig egybehívja a kertészeti vetélykedés képviselőit, s a kiállítás, habár a 93-as kiállítás fontosságát nem is érte el, mindazonáltal teljesen hivatva volt arra, hogy az egész kertészeti fejlődést szemléltesse.

Bár akadt egynéhány kereskedőkertész — s azok között olyanok is, a kik különben mint felleltes fontos tényezők esnek a mérlegbe — a kik még arra sem méltányolták, hogy „névjegyüket“ beküldjék; ezzel szemben egész sereg új erő jelentkezett, a kik most először vettek részt a kertészeti harcban és eléggé bebizonyították, hogy az általuk elért siker méltó vetélytársa az öregebb kollégáiknak.

A 400 kitüntetésre, vagy mondjuk pályadíjra több mint 150 kiállító jelentkezett. Úgy hisszük, hogy ennek következtében nem okolhatjuk a kiállítást a gyér résztvevővel.

A „Grand-prix d'honneur“ Comte B. lyoni kereskedő kertésznek lett odaitélve. Ezen díj két „de Sévres-féle“ gyönyörű virágedény volt, melynek egyike a francia köztársaság elnökének ajándéka volt.

A lyoni kertészeknek a nyomasztó hőség és a mindent elszibbasztó szárazság dacára üde, szép virágaik voltak, melyek hosszú erős szárazon voltak úgy, hogy azokat a kevésbé vigasztaló időjárás dacára csodálkozva szemlélték.

A „cseréprózsák gyűjteményé“-ben Dubreuil úr nyerte el az arany érmet kitünően tenyészített rózsákért előkelő fajokban.

Az ő csoportjában Francis Dubreuil keltette a legnagyobb feltűnést; ez egy pompás változóka a karmazsin és bíboros bársonypirosnak az ő fénylő cseresznyeszínű és amarántos vörös színjátékáért.

Dervieux úr 50 cseréprózsáért nagy ezüst érmet kapott.

A levágott virágoknál elhaladva az újdonságokhoz érünk. Egyeseket közülök kiválóan jutalmaztak. Így a többek közt Pernet-Ducher „L'Innocence“-ja, mely teahybrida cseréppéldányokban és lenyesett virágokban volt kiállítva, szép fehéres rózsaszínű rózsza, az arany érmet nyerte. A Guillot fils

„Emilie Godin“ tearózsája szintén aranyérmet kapott.

Pernet-Ducher további, még eddig kereskedésbe nem bocsátott fajtákat is állított ki. Ezek: *Beauté lyonnaise*, *Antoine Rivoire*, melynek a bíráló bizottság vermeilérmet és *Ferdinand Jamin* nak ezüst érmet ítelt oda.

A *Guillot fils* által *Souvenir de Catherine Guillot* néven kiállított tearózsája ezüstérmet kapott, úgyszintén *Bonnaire Bouton de la Légion d'honneur* teahybridája is, pompás kis rózsácska, mely mint gomblyukrózsa bizonyosan nagy elterjedtségnek fog örvedeni.

A „nagy rózsagyűjteményben“ *Bernaix* nyerte el a nagy aranyérmet.

Bernaix gyűjteménye tartalmazta a legszebb régebbi fajokat és az újabb fajtáknak egy gyönyörű választékát. A régebbi fajok között egynéhány feledésbe ment rózsákat is vizontláttunk. Így a *Tantine* teát világos cseresnyepiros, *Le Pactole* sárgásfehér-krém, *Bianqui* tisztaféher, *Goubault* világospiros, *Madame Pauline Labonté* pirosan szegélyezett lensárga.

Ezen régebbi fajok mellett, melyek éveik daczára igazán szépek, idézzük az újabb rózsák közül a *Miss Marston*-t, egy sajátosság és gyönyörű virágot, mely fehér és pirosasság és színezete, kajszipiros közepe és illata által kiváló.

E. Veyrat Hermanos értékes virág, mert a két szín: baraccsárga és karminpiros amarant-piros reflexekkel figyelmet keltő ellentétet idéznek elő.

Chevalier Angelo Ferrario szintén szépen alakult rózsá, biborkarmazszipiros színezettel.

A *Rose d'Evian* igen telt és chinapiros, *Madame Multon* örménysárga, *V. Vivóé Hijos* karminpiros, *Miss Katharine*, *G. Warren* karminpiros gránátvörös szegélyekkel, *Madame Wagram*, *Comtesse de Turenne* igen nagy, selyemfajta piros rózsá. Továbbá *Ingnoli predillata*, *Madame Ocker Ferencz*, *Souvenir de Madame Henneveu*, *Souvenir de Mademoiselle Victor Caillet*; mindezen *Bernaix*-féle utolsó évekből származó rózsák igen értékesek, úgy szintén a *Mademoiselle Yvonne Gravier*, egyike a leggazdagabban virágzóknak.

El nem mulaszthatjuk még a *Climbing Nypheos* teát is fölemlíteni, mert ezen virágnak kitűnő tartása van és nagyon szép az ő gyöngéd fehér színében; továbbá a *Maman Cochet*, mely bizarr alakja és hússzínű virágaival vonja magára a figyelmet.

A *Comtesse de Galard Béarn noisette-rózsa* szépen idomított alakkal és kanárisárga színezettel bír. A *Madame Pierre Cochet* bebizonyítja, hogy nem jogtalanul jelzik mint a *William Allen Richardson* tökélesbítésének. *Mademoiselle Adelina Vivand-Morel* mindig gyönyörű színezettel bír. A *Kronprinzessin Victoria Ile-Bourbon* mindig szépen tartja magát. A *Madame Alexander Bernaix* — tavasszal éppen olyan szép mint ősszel — és a *Madame Carle*, *The Meteor* teahybridák dicsérettel emelendők ki. Nem kevésbé a *Claude Jaquet*, *Violet Queen*, *Grand Duc Alexis*, *Préfet Rivaud*, *Amiral Avellan* stb. többször virágzó hybridák is.

A *Bernaix*-féle rózsagyűjtemény csakugyan legelsőrendű rózsák választéka volt.

A 151-ik versenyben *Gamon* aranyérmet nyert; gyűjteménye éppen olyan szépen mint gondosan volt válogatva. *Lapperriere* ugyanezen versenyben a genfi kertészeti egyesület nagy vermeil-érmét nyerte el. A 152-ik díjazásnál (200 rózsafaj gyűjtemény) 4 pályázó állt egymással szemben. *Guillot fils* nyerte el a nagy aranyérmet. Itt sorolunk föl egész sereg szép változatot, melyek leírását el nem akarjuk mulasztani.

Gondolhatni-e sajátosságabb szint, mint a sárga-chamois a *Madame Édouard Helfenbein* tearózsáé az ő karminpiros szegélyeivel és csikjaival. A *Mariano Vergara* a hőség daczára sem vesztett el sokat magenta-vörös színéből; *Comtesse de Breteuil* kajszipiros, *Ruby Gold* egy szép vegyülete az aransárgának és a rózsaszínek; *Christine de Noué* biborgesztenye, *Madame Pierre Guillot* réznarancssárga és még egy sorozat régebbi tea és újabb (már a tavasszal jelzett) fajok.

Gyöngéd alaku és remek színű a *Hon. Edith Gifford*, mely a választékból sohasem fog hiányozni.

Fölemlítjük még a *Bengal Madame Eugène Resal*, mely majdnem kétszínű: kapucziér és chinapiros. A *Madame Jules Finger* fehér krém piros szegélyekkel; *Augustine Guinoisseau* fehér, könnyed hússzínű árnyékolattal stb.

Bonnaire ugyanezen versenyben aranyérmet kapott; gyűjteményében ott látjuk a következő teákat: *Souvenir de Laurent Guillot* chinapiros karminnal hasítva; *Madame Louis Laurens* sötétvörös magenta reflex-el, *Madeleine Guillaumez*, *Souvenir de Victor Hugo*, *Docteur Grill*, *Elisa Fugier*, *Madame Chauvry*; a tea-hybridák közül: *Madame Joseph Combet* fehér krém piros

árnyalattal, Rosomane Alix Huguiert gyöngyfehér, Joséphine Marot musselinfehér, Paul Marot szép chinapiros.

A bizottság Dubreuil úrnak a nagy vermeil-érmét ítélte oda; gyűjteményében ismét találjuk a Francis Dubreuil, úgyszintén a Graziellát, fehér krém, Perle de feu, sajátos színezetű, mák és zinnoberpiros nankinsárgával, Princesse de Monaco kanárisárga pirossal, Le Soleil krom és kanárisárga, Madame Treulon, Joseph Tessier, Germanie de Mareste, Carmen, Edouard de Littaye, Princesse de Sagan, Blanche de Forcs, stb.

A teahybridák közül ki voltak állítva: Souvenir of Wooton, Henri Brichard, Madame Caroline Testout, Attraction, Kaiserin Augusta Victoria, stb.

Griffon úr ugyanazon pályázatban a vermeil-érmét nyerte el.

Özv. Schwarzné pályázaton kívül (hors concours) felelte gazdag gyűjteményt állított ki, melynek fejében a jury szerencsekívánatait fejezte ki. Ezen gyűjteményben az újbólvirágzó fajok közül feljegyeztük a Roger Lambertint, pompás szederpiros virág tiszta fehér és világos piros foltokkal — provinczrózsának lehetne tartani. — Madame Baconnier, Baron de St. Albe, Baron Elisi de St. Albert, Victor Hugo, mindig pompás színben, Madame de Morano, stb.

Teafajok közül: Comtesse Riza du Parc, még mindig egyike legszebb rózsáinknak, Andrée Schwarcz, Docteur Rouges, sajátos a virágok rendetlensége miatt, chinapiros-sárga aurora alapon, Madame J. F. Triévoz lensárga, aurora és karminnal szegélyezve, Madame Joseph Schwartz, stb.

A teahybridák közül: Camoëns chinapiros, mindig gazdagon virágzó, Madame Veuve Menier, halványpiros auróra és karminnal szegélyezve.

A Claire Carnot noisette élénk rézsárga, továbbá a noisettehybridák közül: L'Idéal, Madame Auguste Perrin, stb.

Hétfőn délelőtt, alig egy óra múlva a kiállítás megnyitása után, egy esemény jött közbe, mely a rózsabarátok és kiállítókra nézve végzetes lehetett volna. Mintegy 100 méter hosszú összetakolt padsorozat dőlt el a rózsák irányára felé, a hol Bernaix, Dubreuil, Gamon, Bonnaire, Preslier, Griffon, Madame Schwartz kiállítók gyűjteménye, továbbá Guillot fils főcsoportja állott. A legtöbb pohár eldőlt, a virágok és bimbók helyenkint nagy sérülést szenvedtek és este, midőn a rend ismét helyreállított, újból kellett kezdeni a poharak felállítását.

Lyon rózsatenyésztői ezen kiállítással ismét bebizonyították, hogy hirnevük igazolt és hogy vidéküket valósággal a rózsák vidékének lehet nevezni.

A rózsák áttelelése Luxembourgban.

— Kettem testvérek. —

Azon károkkal szemben, melyet a zord tél, mint a minő a mult 1894—95 volt, a rózsákon szakonkint okoz, a rózsabarátoknak szolgálatot vélnünk tenni azzal, midőn a Luxembourgban általánosan szokásos és igen jó eredménnyel alkalmazott áttelelési eljárást rövid vonásokban ismer-tjük.

Az alacsony vagy bokorrózsák föllesznek hantolva, azaz, a növény körül lehetőleg magasra emeljük a talajt, mely ekként dombot képez, melyről a víz lefolyik; az egészen érzékeny fajtákra ezenkívül még egy réteg dudvát, száraz leveleket, vagy efféléket rakunk mintegy 10—20 cm. nyi magasságban.

A törzsrózsákat teljesen elássuk. E célból lefektetjük őket a földre és beföldjük ezeket is 10—20 cm. magasságú földréteggel és szükség esetén még egy adag hasonló takaróval látjuk el, mint a bokorrózsákat. A lehajlítás azzal könnyítjük meg, hogy a növény gyökerénél egy ásónyi földet eltávolítunk azon oldalon, a melyre a törzset lehajlítjuk. Ez a legbiztosabb és a legolcsóbb téli takaró. A többi mód, mint a szalmával való beburkolás, a koronának egyedül való beasása stb. hiányos és költséges. Mi a beburkolást csak szükségletnek tekintjük az egészen vastag és így behajlíthatlan törzseknel; e szerint az eladásnál vastag törzsek csak azon országokra nézve alkalmasak, a hol a téli takarás szükségesége nem érezhető és ezek közé legfőllebb Olasz- és Spanyolországot, valamint Portugáliát számít-hatjuk.

Hidegen folyékony faviasz önkészítése.

— Krausz Tivadar, rózsakertész Feketchalomban —

Egyszerű módon lehet faviaszt készíteni, mely azon jó tulajdonsággal bír, hogy elzárt dobozokban évekig folyékony marad, a melyet mézszegény tavasszal a méhek el nem lepik és olyan sűrűn zárul, hogy a nemesítés még akkor is vígan tovább nő, ha az üvegházban a téli nemesítés alkalmával gomba lép fel és a törzseket fölkeresi. Amint föl van mázolvva, gyorsan kihül és egészben nem kerül többé mint körülbelül 50 krba kilónként.

Ezen sajátkészítményű faviaszt már évek óta a legjobb sikerrel használom a szabadban, az üvegházban, faszerűléseknél és jobban találok, mint minden másikat.

Vegyünk — a szükséglethez képest — $\frac{1}{2}$ vagy 1 kiló czipészszurkot, és pedig csak olyat, melyet tavasszal fenyőktől nyertek; könnyen felismerhető érdességéről és szép, fekete fényéről. A földolajból készített szurok, mely mindenféle nagyságú fadobozokban kapható, nemesítéseknél használhatatlan.

A szurkot tegyük egy jó nagy bádofazékba, tegyük a fazékat a tűzre és engedjük a szurkot a fazékban a nélkül, hogy azt kavarnók, jó folyékonyra lenni, a mi 10—15 perc után következik be. Erre nézzük meg egy pálczával, hogy egészen folyékony-e, vegyük le a fazékat a tűzről, öntsünk hozzá egy liter közönséges égő borszeszt és addig kavargatjuk a tömeget, míg egészen híg lesz. Ha erre a tömeg a pálcza fölemelésével nem csepeg, akkor jó és azonnal használható.

A hidegen folyékony faviasz egy másik — bár nem annyira jó — készítmény módja a következő:

Törjünk meg és keverjük össze $\frac{1}{2}$ kiló fehér fenyőnyvet $\frac{1}{4}$ kiló gyantával, tegyük a finom keveréket egy bádofazékba, helyezzük ezt a tűzre és főzzük mindaddig, míg a benne levő anyag egészen fel lesz oldva és szürke gőz száll fel belőle. Minél jobban forr a tömeg, annál jobban köt majd a faviasz.

Havi munkálatok.

— w-y. —

November.

a) Szabadföldi rózsák.

Azon növényeket, melyek nyáron át nagyon gyatrán nőttek és trágyázás daczára sem fejlődtek tovább, vegyük ki a földből és tegyük őket télire száraz helyre, a pinczébe, vagy a szabadon takarásba. Ott, a hol álltak, jó nagy gödrök ásandók, melyeknek az egész télen át nyitva kell maradniuk

és csak tavasszal öntsünk beléjük friss földet. A rózsák takarására nézve lásd ezen szám 24. oldalán levő cikket.

b) Hajtórózsák cserépekben.

A korai hajtásra szánt rózsákat tartasuk állandóan 14—16° R. melegen s öntözzük meg hetenkint egyszer trágyalével. Az esetleg fellépő férgeseket nyomjuk el még idejekorán. Szellőztetnünk annyiszor kell, a hányszor az csak lehetséges és tartunk a házban állandóan nedves hőmérsékletet. A későbbeni virágzásra szánt rózsák most a hajtóházba jönnek, itt szükséglet szerint megmetszettek a növények és edényeik kitisztíttatnak és olyan helyre hozatnak, a hol a teljes beható világság hozzájuk fér. A hőfokot 10—12° R.-nál kezdjük meg. A melegágyakban lévő növények szintén meglesznek metszve s miután megtisztogattuk, a nekik szánt ágyaknak erős trágyaburkolatot készítenek.

December.

a) Szabadföldi rózsák.

Az időjárás megengedi, foglalkozunk állandóan a szabadban munkákkal, u. m. trágyagyűjtéssel, növénygödör készíttéssel, ereszek előállításával, friss föld hordással stb. Minél többet dolgoztunk előre, annál szebb eredményeket várhatunk a jövő év folyamán. A földrakásokat időnkint keresztül kell hányatnunk, hogy a föld tökéletesen átfagyjon.

b) Hajtórózsák cserépekben.

A bimbók megjelenésekor szüntessük be a hegyezést és gondoskodjunk bőséges locsolásról, hogy a gyökerek soha sem száradjanak ki.

A ki többet néz a minőségre, mint a mennyiségre, az most csak a leginkább kifejlődött bimbókat fogja meghagyni, míg a többieket letöri. A melegágyakban levő hajtórózsáknak újból adunk takarót.

PIERRE NOTTING †.

Gyászjaj hallatszík a rózsák birodalmában!

Ahol a földön rózsák kelnek s a meny-nyire a rózsakultusz elhat, szomorúan hal-
lották azt. A rózsanesztor Notting nincs
többé!

Azon utolsó rózsákkal, melyeket a késő
ősz enyhe napja még virulásra és illatra
fejleszté, hogy a másnap reggelén a fagy
és dér áldozatává ejtse, — kedvenceivel
és élettársaival ő is csendes nyugalomra
tért!

Vele egy komoly férfi tettekben dús élet-
pályája zárul! A rózsatenyésztés krónikája
átadja nevét az örök-
kévalóságnak, mert
működése és törek-
vései egyedül a rózsá-
nak volt szánva. A
rózsa szolgálatában
találta őt a fölkelő és
lenyugvó nap. Hogy
mennyit alkotott a
rózsatenyésztés javá-
ra és hasznára, arról
mulhatatlan rózsate-
nyésztései szólnak.

Százával vetette el
évente a keresztező-
sekből származott ró-
zsamagvakat, védte
és óvta a növényecs-
kéket gondos szere-
tettel és ha fejlődtek
és virágoztak, akkor
felette szigorú bírāja
volt a saját vívmá-
nyainak! A száz meg
száz rózsa közül csak
keveset, de váloga-
tottakat küldött szét

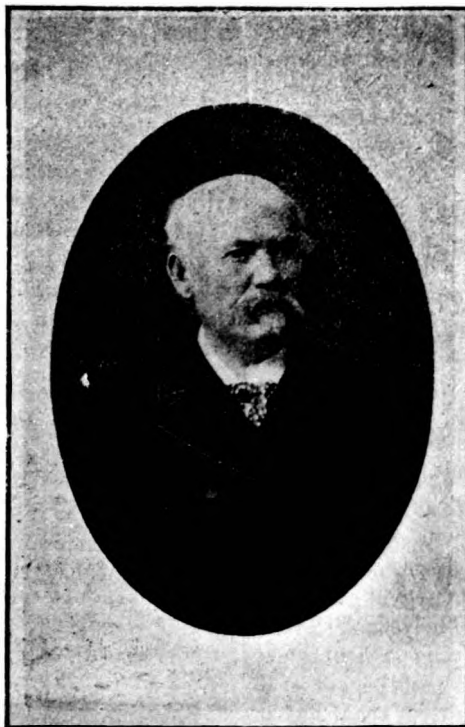
a világba és ezek ekkor minden szín és
alakban újból hirdették a mester dicső tetteit.

Pierre Notting, születésre nézve
Rajnaföldi, és pedig a Sauer melletti Bol-
lendorfon 1825. évi február hó 11-én szü-
letett, 1845-ben Luxembourgba ment és
1855-ig Wilhelm kereskedelmi kertésznél
állt szolgálatban. 1855-ben alapította meg
sógorával, Soupert Jeannel egyesülve a
világhírű Soupert & Notting nagykiterjedésű
rózsakertészetet.

Az alacsony rózsák téli nemesítését
Pierre Notting főkülönlegességévé tette és
azon eredmények, melyeket ezen a téren
elért, a legtökéletesebbeknek nevezhetők,
melyek eddig kertészkez alól származtak.
Figyelemre méltó, hogy ő egészen egyedül
személyesen vágta elő az összes rózsatéli-
nemesítéshez (körülbelül 250 000) szüksé-
gelt nemesítésre képes galyakat, melyeket
azután az ifjú korból fölnevelt személyzet
az alanyba oltott. E szerint minden ne-
mesített rózsa az ő kezén ment keresztül
és kézi munkájáról nem maradt el az áldás.

A rózsavirágzás ide-
jén széles kalappal
és nagy napernyővel
vándorolt egyik ró-
zsától a másikig, meg-
figyelve és fontolga-
tva, vajjon ez, vagy
amaz alkalmas-e a
hybridizálásra és a
tenyésztési választék
pontos tanulmányo-
zásában lelte örömét.

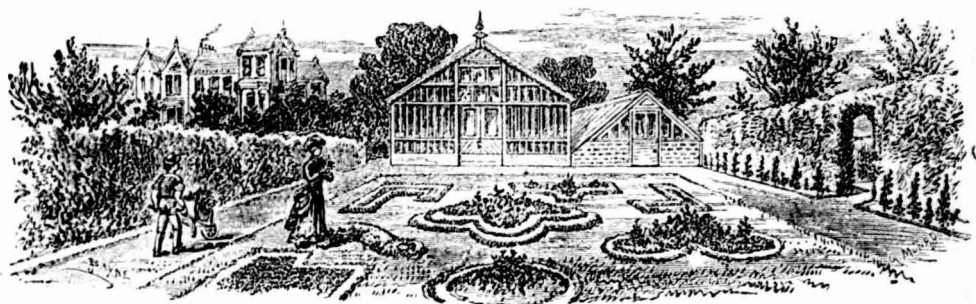
A Soupert-lele ven-
dégszerető házban,
melyben Notting úr
mint főnök járt elől,
számtalan, tanul-
mányútat tevő ker-
tész tartott vidám
pihenést, a ki meg-
tekinté a híres rózsate-
nyésztést. Azok, a
kik a Soupert ház-
ban uralkodó ked-
ves eljárásokat ismerik és Notting urat
szerettei körében lát-

ták, együttérzik azon súlyos csapást, mely
a különben oly bizalmas és barátságos ott-
hont most érte.

Sírhantja fölött szerető kezek rózsákat
fognak ápolni; rózsákat, melyeket ő maga
ápol; rózsákat, melyeknek tettűs éle-
tét szentelte és melyek most a hűvös,
csendes helyen megboldogult mesterök di-
csősége és emlékére fognak virulni.

Mühle Árpád.

ÁLTALÁNOS KERTÉSZET.

A kaktusz.

— Irtá: **Hannusz István.** —

Az Atlanti óceánon áttelepített örökzöld növények között alig van, a mely erősebben terjedt volna el, mint a kaktuszok sokféle alakja. Hogy Középeurópa melegházaiban, meg cserepekben oly sikeresen megvonulhatott, nem egyedül annak köszönheti, hogy szépek a virágai, bizarr formákban nyilatkozik a szára, törzse: hanem hogy könnyű a szaporítása is. Oly csekély a nedv-vesztése, hogy szinte hetekig ráér várakozni, míg tápláló gyökerei oda képesülnek, hogy a talajnedvesség közvetítését megkezdhetik.

Hogy a Földközi tenger egész keretében elvadultan él már a kaktusz, szárazság-tűrő képességén fölül az is okozza, hogy erős védő eszközökkel van tuskéiban megáldva. Az Opuntiák éssok alakú Cactusok levélszerveit a tövises sorai képezik, melyek néha, mint a *Cereus validus* Haw. szárain, egyúttal erősebb védelmi szerekül is szolgálnak. Különbben bizonyos mértékig a hidegnek is ellent állnak, úgy hogy Itáliából előnyomulhattak Bozenig, Meranig Tirolban, a szélesség 46-ik foka alá az Opuntiák.

Mintha fagyállóbb volna ez a növényalak az ősi hazájában, mint az óvilágban; előkerül Amerikában az éjszaki szélesség 49-ik fokán Rainy Lake mellett az *Opuntia missouriensis* csakúgy, mint Délamerikában majdnem hasonló (47°) sarkmagasságban egyéb Opuntiák, holott mi melegebb földövek polgárának tartjuk. A melyet Darwin Patagoniában látott és a melynek Honslow tanár azért az *Opuntia Darwini* nevet adta, föltűnt még porzószálnalnak érzékenységgel is, ha a virágát pálczával vagy ujjával érintette, sőt a bokrétája egyes levelei is ráborultak a termőre, de nem oly gyorsan, mint a porzók.

Megmért Darwin Chiliben egy példányt s annak a szárkörülete 2 méter volt, magassága pedig kétakkora, ágainak némelyike vastagabbra fejlett egy méternél. Chile növényzetéből 1:50°-ot tesznek csak a kaktuszok; a Mejillones félszigeten egyedüli tüzelő anyagot azok szolgáltatnak, mint Gennante írja, az Atakama sivatag lakóinak pedig kizárólagosan épületfát, noha igen lyukacosat. Chiliben kaktusz-tüzelővel még rezet is olvasztanak. A Galopagos szigeteken Darwin azt látta, hogy az óriási teknősbékák rágtak kaktuszon, meglehet a benne bőven rejlő víztartalom kedvéért.

Avé-Lallemant Braziliában Sertao sivar vidékéről írja le a kaktusz tenyészetet azon utjából, melyet a Rio S. Francisco mentén a Paulo Afonso zuhatagok meglátogatása végett tett:

„A kaktusz erdőben famagasságot ér el méteres derék átmérőjével az ágbogas *Cereus* és annyira egyedül uralkodik ott, minden szálfát elől; bordáin rettenetes töviseket visel, elzár velök minden ösvényt s az utast éber vigyázatra inti, mert bármi finomagnak látszanak is a tuskéi, nagyon erősek és hegyesek, több centiméternyire hatolnak be a testébe, a ki közelöbben gondtalan jár. Alattok az *Echinocactusok* és *Mammilláriák* ezrei terjednek, emberfej nagyságtól fölfelé, 10 bordával ellátott gömbjök gerezdközei szarukemény tövisekkel vannak fegyverezve; fölül egy kis lapon nyílnak apró virágaik, e külsejük barátfej hasonlatosságot kölcsönöz nekik, miért Cabeza de frade a népies nevök.“

A Melocactusok töménytelen száma a legsivárabb évszakban is nemcsak megküzd az aszálylyal, de segíti föntartani magát az állati életet is, mert bennök eledel és ital van fölhalmazva. Nagy gömbjököt kellemes ízű növényből tölti ki, mely elegendő tápláló anyagot zár magában megfelelő nedvtartalommal ember és barom számára, épen

mikor mind a kettőben nagy a szükség. Csupán az erős tüskék akadékoskodnak abban, hogy a lovak és öszvérek keservesen férnek hozzá; a kecske ügyesen és bátran kezdi ki szarvaival, sőt annyira buzgó a nyalánságban, hogy szinte belekopik a szarvahegye a kaktusz nyitogatásába és jóval többet bont föl, mint a mennyire szüksége van. Sikerül a hozzáférhetés a szarvasmarhának is.

Ne nyulj hozzám azonban az öszvérré és lóira nézve a dinnyekaktusz, mert ha a patáján fölül benyomul a tüskök és beletörik a lábszárába, erős genyedésbe megy a seb és miatta legalább három hétig élelem után nem láthat. Ha ideje korán lel ilyen megsebzett állatot a környöreletes indián, gondjaiba veszi, hord neki takarmányt naponta, míg csak az evésedő seb az idegen anyagot ki nem küszöbölte és be nem heged. Legtöbbnyire a Cabeza de frade kaktuszt pörkölik meg, hogy a tüskéit ártalmatlanokká tegyék.

Még az ember is táplálkozik kaktusszal a nagy szárazságok idején; levonja annak a külső héját és tüskéit, megpörköli a bennékét parázson és úgy nem is izetlen eledel az. Olyanok a kaktuszok, mint a teve, csúnyák, de lehetővé teszik a sivatagi utazást. A mely ágakat a vihar letör, elszáradásuk után jó tüzelő anyagot szolgáltatnak a kaktuszpörköléshez és mivel jól égnek, facheira (fáklya) nevet kaptak. Így ment meg a puszták ez érdes növénye nagy aszályok idején embert és állatot az éhen-szomjan vesztéstől, és mégis volt eset, hogy Ceara tartományban már 20000 ember halt el éhen szárazság idején.

Nem ok nélkül került Mexiko államczimerébe a kaktusz, azzal van ott a talaj mindenfelé fölfordulva. Chihuahua köves pusztáin legközönségesebb a Prickly pear nevű levélkaktusz, mely ott szinte magas fákká fejlődik. Anahuac fölföldjén az orgona kaktuszok 6—10 m. magasba törnek. A hol vetetlen marad tenyérnyi talaj, mindjárt kaktusz veri föl, elég az orgonakaktuszból darabot törni, ha száraz útszélre esett is az, gyökeret sarjaszt rövid időn és virágba indul.

Mexiko kősvatagain botránykozott meg Hesse-Wartegg a gyöngédség fölött, melylyel a kaktuszokat cserépben, üvegházban beczézzük, ápoljuk, ott millió számban állnak azok együtt számtalan fajkeverékben sűrűn, a levélkaktuszoktól a gömbölyű dinnye alakúakig. Némelyek magas oszlopok gyanánt 20 méternyire emelkednek az alig 1 m. magas többi fölé, legfőlebb Yuccák meg Agavek keverednek közéjük és azoknak is olyan a koronájuk, mintha katona szuronyokat rakott volna valaki rajtuk össze, — belőlök itt-ott 2—3 m. magas virágocsán tolul elő.

A Pilocereus columna nevű mexikói kaktuszt Traján oszlopának nevezték el, mert 10—15 m.

magasra fejlődik és a törzse 50—55 cm. átméretű vastagra; az ilyenektől ellepett táj ókori templom romokra emlékeztet, sajátos tekintetű, de nem szép. — tetőtől talpig tele vannak tüskökkel spēkelve, de az üstökük gazdagon virágos. Hordó alakot tüntet föl az Echinocactus Wisliczeni merőlegesen emelkedő bordáival, melyekből több cm. hosszú tüskék állnak ki; 65 cm. átmérő mellett 1—2 m. magasak. A melyet 1845 táján onnan Angolországba a kewi kertbe koztak, 1.45 m. magasság és 90 cm. átmérő mellett 350 kilogr. súlyú volt. Tillandsia usneoides levelekbe burkoltan 15 db. pálmrostgyékénybe csomagolták; meg is érkezett az a 300 órányi útról szerencsésen és sok látogatója akadt, de hamar rothadásnak indult.

Kultura nélkül is kellemes ízű gyümölcsöt terem az Opuntia ficus indica, mely szinte viaszból alkotottnak látszik, oly gyöngédek a fiatal hajtásai és mégis áthatolhatatlan sövényt alkot, úgy hogy ágyúgolyó is alig járja. Mikor Szent-Kristóf szigeten az angolok és francziák birtokaik határát egymás ellen kölcsönösen akarták megerősíteni, háromsoros Opuntia kerítést létesítettek.

A Melocactus a vizetlen sivatagok sivány homokjába félig eltemetett áldásos vízforrás állat és ember javára, csak rettenetes tüskéi miatt bajos a hozzáférés; az okos öszvér előlába patájával óvatosan veri szét és úgy közelíti meg, hogy tikkadt nyelvét annak üdítő nedvein fölfrisítse; van is némelyikben 80 köbc. víztartalom. Bernardin de St. Pierre nem is nevezi a dinnye kaktuszt máskép, mint a sivatag növényi víz forrásának, melyben föltűnően kevés a szerves anyag.

A Cereus triangularisnak lúdtojás nagyságú gyümölcse belül is vérpáros és Nyugatindiában kapós csemege, de már a Mammillariák bogycit a madaraknak hagyják. A Cereusok nedve láz ellen használatban van, sőt mivel némelyiké csipős tulajdonságú, alkalmazzák sebekre is. A fáklya kaktusz (Cereus) szivacsos fáját beitatják olajjal és úgy jól világít az meggyújtva éjenkint, — de azok izabellaszínű (tejes kávészínű) és vanília illatú virágairól azt mondja Schleiden, hogy a mint az éj homályában kifemelnek, a naphoz hasonlóan sugárzanak holdvilágos éjeken, a porzóik csodálatos játékaival pedig a magasabb, már az állati élet felé látszanak közeledni.

A Cereusok viritási hónapjai a május és június, gyümölcseik megérnek 3 hónap alatt, virágaik 10 cm. magasak és szélesek, gömbölyű gyümölcseik 5—6 cm. átméretűek. A ki a Cereus grandiflorus Mill-nek 18—20 cm. széles, kívül crémszín, belül hófehér virágait nem látta, nincs igazi fogalma a virágok szépségéről, mondja Emery. A virágházakban esti 7—8 óra között feselnek ki, éjfé-

kor ragyognak pompájokban, hajnal felé közelednek a szirmai egymáshoz és miután egész éjen át lehették magokból azt az édes, átható étert, melyből a vanília kedves illatárnyalata kiérzik, reggel 8–10 óra körül bezáródnak, hogy soha többé ki ne nyiljanak.

A fanemű Peireskiát nem foglaljuk itt be a kaktuszok közé, mert rendes levelei vannak; sem a Rhipsalist, mely más növényeken élőködik, mint Welwitsch Belafrikában Adansoniákon és Sterculiákon látta. A valódi kaktuszoknak legjellemzőbb tulajdona az, hogy inkább a légből, mint a talajból táplálkoznak, még pedig Amerika homok és kösivatagain. Tenyészteti nedvöket keveset veszítik, mert fölbőr nyílásaik nincsenek és a mely vízmennyiséget az esős időszakban fölvettek, azzal az aszályos hónapokban nagyon jól tudnak takarékoskodni.

Mesterséges termékenyítés útján különösen a *Cactus speciosissimus*-nak sok hybrid fajtája támadt, a műkertészet 1864-ben már vagy 900 félélt különböztetett meg. Szaporításuk olyan üvegházat kíván, a melynek lehetőleg száraz a levegője; nálunk két esküdt ellenségök van a kaktuszoknak, a nedvesség és a hideg, az a két elem, melylyel ősi hazájokban nem találkoznak.

A kaktuszok vagy 1000 fajtában élnek az újvilág szárazabb vidékein; kivételkép az *Opuntia indica* Roxb. Keletindiában, az *O. chinensis* a Mennyei birodalomban. Magok a *Mammillariák* vagy 400 fajtát számítanak és Peruban 3350, Mexikóban 3500 m. magasságig hatolnak a főlhők birodalmába meredező hegyek oldalain; sőt találak egy esetben 4113 m. magason is az Andes vidékben. Megvan az inkák országának is a saját kaktusza a *Cereus peruvianus*ban, ugyanott a *C. quisco* 6 méternél magasabba nő.

Az éjszakamerikai prairiek kaktuszainak $\frac{1}{3}$ része *Mammillaria*, az az alaktalan túske halmaz, vagy pedig az *Echinocactus*, melynek visnago nevű fajtájáról azt beszélük, hogy Mexikóban 1000 kilogr. súlya is fölnövekszik, Avé-Lellemant is szól róla, de hozzá teszi, hogy akkorát ő sohasem látott, úgy lehet más sem. Arkanzaszban az *Opuntia arborescens* csak ember magasságig fejlődik, de Mexikóban 6–9 méteres; mikor pedig megvénül, elpusztíthatatlan szívós lesz a fája, miért belőle örömezt faragnak az indiánok evező lapátokat.

Készítettek 1853-ban algiri *Opuntia* törzsek de-
rekából bútordarabokat, fényezve gyönyörű ág-
bogos erezetet tüntettek föl azok, miért a fáját
elnevezték szaharai csipkefa hangzatos néven.

Egy asztal ki is volt állítva a Salon de Elysée-
ben Párisban. Az opuntiak fajszáma 200 körül
jár. A mexikói nopal kaktusz (*O. coccinellifera*)

táplálja a karminfesték adó cochenille piréket, melynek a tenyésztését Thierry életveszélyek között csempészte át San-Domingoba, 1827-ben a Kanári szigetekre Berthelot vitte be, a honnan Déleuropába is átszarmazott.

Spanyolországban Malaga környékén sok az elvadult kaktusz; nagy szürkezőld, húsos pozsgás levelei nem épen emelik a táj szépségét, de annál jobb védsővényül válnak be a kertszerűen művelt földdarabok peremén, hogy a tikkadt mezőkön kiéhezett szarvasmarha be ne törjön oda, hol az ember önmagának természet élelmet. Minden magánosan álló kerti lakóház előtt kaktusz terjeszkedik, rajta mosott ruha szárad, — sajátszerű eljárás, midőn a kaktusz hamar száradó tuskéi könnyedén törnek bele a fehérműbe és rino-czerosz bőr kell hozzá, mond Hesse-Wartegg, hogy valaki olyan spékelt belső ruhát elvisel-hessen. Ünnepnep szeptemberben ott a kaktusz füge szedése, úton útfélen árulják akkor.

Catania környékén Sziciliában az utak mentét sűrűn lepi az indiai füge szétágzó tuskés, húsos leveleivel, gyümölcse özönéből sertés hizlálásra is telik. A lánának málladozó tömegébe s a sziklák repedéseibe oly szívósan kapaszkodik bele s úgy belep a talajt, mint nálunk a szerb tövis, alig lehetne már kiirtani. Olaszországban különösen az *Opuntia ficus indica*, az *O. Vulgaris* és az *O. amyclaea* terjedtek el. Még Közép-Afrikában is szolgál kerítésül a kaktusz, a Nilus mentén az *Opuntia vulgaris* Mill. gyümölcsözik Lado környékén. Úgy hogy fölveti Thomé a kérdést, vajjon Amerikából került-e az oda, mint a hogy a Földközi tenger medenczéje országaiba?

A Balkán félszigeten Buccari környékén, alább Dalmátországban honosodott meg, de áthatolatlan sűrűségeket alkot Görögországban is, a hol száraz talajra kaphat. Jaffa kertjeit már kaktusz sövény övezi, a 2 m. magas levelek egymásba fonódva erős védelmet nyújtanak, áprilisban tele vannak már virággal, utóbb gyümölcsössel, mely hosszúkás alakú, sárgás-vörös színű, nagyon édes, de egybéként zamat nélkül való. A mohamedánok mint hűsítőt és szomjuság oltót nagyon kedvelik, de a teve is legeli a zöldjét, — szinte csodálni való, hogy tudja erős tuskéit úgy összerágni, hogy velők a száját meg nem sebzí. Nabulusz, a régi Szikem kertjeit is hatalmas fügekaktusz bokrok veszik körül, az Ebal hegynek ott egész lejtője be van velők növe.

A szeszélyes alakú kaktuszokat méltán nevezhetni a növényvilágban a torz szülöttek hadának, mely csodálatos formákra (szíj, oszlop, hordó, tojáslap, kötél, stb.) fejlett törzsén a legszebb virágpompával cifrázkodik. Csöndes estén megbámulja az újvilág sivar sivatagán eltikkadt utas

a fénylő, gyöngéd, illatos virágokat és más napra kelve azt hiszi, hogy csak álmodta a tündéri látványt, mert a fölkelő nap legelső sugarai elől lefönyadnak a pompázó szirmok. Karrikaturák a kaktuszok a természet szép alakvilágában, de minél kevésbé felel meg külsejük a szép felől alkotott fogalmainknak, minél inkább el van némelyikök tüskével, dudorral, sörtével lepve, borítva: annál bámulatra méltóbbak a virágai nemcsak szín, fény, finomság, de illat dolgában is, mintha ki akarnának békíteni első megjelenésük esetlenségéért.

Nicotiana colossea variegata.

(Óriási dísz-dohánynövény.)

— Ch. Fr. —

Ha az óriási dísz-dohánynövény a világot ényleg bámulatba is ejtette és a pénzügyi hatóságokat is nagyobb tevékenységre készítette, úgy eme dísznövény mégis csak egyesegyedül marad a világ legszebb és legtekintélyesebb óriási dísznövényének. Eme növényt egy párisi kertész fedezte fel véletlenül és Párisból került ez legelőször forgalomba. Mint magános növény pázsitban vagy mint csoportnövény más hozzá illő növényekkel, mindegyikét fog előidézni és a tenyésztő fáradságait hálásan megjutalmazni, a mennyiben nyárban óriási módon kifejlődik. Meleg talajban 3¹/₂ méternyi magasra nő. Eme óriási dísznövényt bárkinek is a lehető legmelegebben ajánlhatjuk.

Méhtápnövény.

— M. V. —

Az észszerű méhészek törekvéseinek oda kell irányulniuk, hogy a méhek hordidejét meghosszabbítsák. E tekintetben a legváltozatosabb kísérletezések történtek, hogy minél bővebb mennyiségű mézet nyújtó növények ültetése által ezen cél eléréssék. Dr. Müntner egyik jelentése szerint az e fajta növények között az óriási balsamina volna kiváló méhtápnövény, melynek fontossága a Potsdamban megtartott apistikai kiállításon lett különösen kiemelve. Egy erre vonatkozó kísérletezésből, melyet Schunaldowban Behr földbirtokos ejtett meg, vesszük a következő eredményt. Kertjében szeptember havában elvetettek egy kis ágy hosszcsatornáiban kisebb mennyiségű óriási balsamina magvat. A csatornák 4—5 cm. mélyek voltak s egymástól 9 cm.-nyi távolságra estek. A nagyon kihajtó növények egy részét tavasszal a méhállomány közelében szétültették (60 egész 80 cm.-nyire egymástól). Julius hó második felében az érdes, igen erőteljes és 1¹/₂ magas kocsánokon

megjelentek az első piros virágok, melyek gazdag méz tartalmaztak. A számtalan hajtás nagyobbítá a növény terjedelmét, mely 6—8 lábnyira nőtt és folyton új virágokat hozott létre. Kedvező időjárásban annyira körülrajongták ezen növényt, hogy ezrével jöttek a méhek a gazdag és édes nedvet beszívni, hogy belőle mézet készítsenek. A virágdús és bő mézet szolgáltató óriási balsamina tehát éppen azon időben nyújt egy évi fennállás után értékes mézanyagot, midőn a mézhordás csak kevés növényre szorítkozik. A könnyű tenyésztés és a biztos siker tehát bátran ajánlják ezen növény-nemet a méhbarátok kiváló figyelmébe.

A kertészet az 1896. millenniumi kiállításon.

Míg a kiállítás összes ültetvényei Ilsemann K. székesfehérvári főkertész felügyelete alatt Petz A. budapesti tájkertész által vitetnek keresztül, a kiállítási bizottság elhatározta, hogy az ugynevezett korszó-területre az iparcsarnok előtt hazai kereskedelmi kertészek versenyt hívja össze. A meghívott cégek közül a tavaszi és nyári ültetvények ellátására a következő cégek vállalkoztak: Mühle Vilmos Temesvár; Szelnár Adolf, Weber Károly, Seyderhelm Ernő és Reinboth, mindnyájan Budapestről. A korszó-terület további díszítésében részt vesznek még: Emich Gusztáv, az országos magyar kertészeti egyesület elnöke, és Mauthner Ödön magkereskedő Budapestről.

A kiállítás ezen része kétségtelenül a legtöbb vonzerővel fog bírni.

A kiállítás tartama alatt egy e célra különösen épített pavillonban időleges kertészeti és gyümölcs-kiállítások rendeztetnek, és pedig a következő sorrendben:

Május 1.—6-ig: Kertészeti kiállítás. Növények, virágok, konzervált és aszalt gyümölcs és főzelék.

Június 12.—15-ig: Kertészeti kiállítás. Rózsák, főzelékek és idényszerű növények és virágok.

Augusztus 19.—25-ig: Kertészeti kiállítás. Nyári virágok, főzelékek és gyümölcs.

Október 1.—8-ig: Gyümölcs kiállítás. Gyümölcs és névleg szőlő. (Díszítésképpen élő növények is állíthatók fel).

Október 22.—26-ig. Kertészeti kiállítás. Chrysanthemum. Különleges verseny.

Az országos magyar kertészeti egyesület kezdeményezése folytán a kiállítás tartama alatt egy később megállapítandó időben magyar kertészek és kertkedvelők kongresszusa is meg fog tartatni.